

ข้อความหลักฐานขั้นต้นทางประวัติศาสตร์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ
ระบบศักดินาสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นสำหรับตัดแจกนักเรียนแต่ละกลุ่ม

หลักฐานชิ้นที่ 1

“ที่ในแคว้นแคว้นกรุงเทพพระมหานครศรีอยุธยามหาดิลกนพรัตน์ราชธานีบุรีรมย์ เป็นที่แห่งพระเจ้าอยู่หัว
หากให้ราษฎรทั้งผู้เป็นข้าแผ่นดินอยู่จะได้เป็นที่ราษฎรหามีได้”

กฎหมายตราสามดวง เล่ม 3 “พระไอยการเบ็ดเสร็จ”
(พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505), หน้า 115

หลักฐานชิ้นที่ 2

“ถ้าเป็นไพร่ มาเป็นหมื่นพันจ่าเสมียรแมนผิด ท่านให้ภาคทัณฑ์ไว้ครั้งหนึ่ง สองครั้ง...ถ้าเป็นไพร่ ครั้นบุญให้
เป็นขุนนางผู้ใหญ่ทีเดียว แม้มิดด้วยราชการท่านให้ภาคทัณฑ์ไว้ก่อน...”

กฎหมายตราสามดวง เล่ม 4 “พระไอยการอาญาหลวง”
(พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505), หน้า 13

หลักฐานชิ้นที่ 3

หม่อมเจ้าน้อยมีทาส 2 คน ญาติพี่น้องของหม่อมเจ้าน้อยจะทำบุญโกนจุก ขอให้ท่านส่งทาส 2 คน ไปช่วยงาน
พอเวลากลางคืน เมื่อมีผู้มารับตัวทาส ตัวทาส 2 คน ไม่ยอมไปโดยเกียจว่า “...เวลากลางคืนจะใช้อะไรอีก...”
หม่อมเจ้าน้อยขัดใจก็เลยตีทาส 2 ที่ รุ่งเช้าทาสก็หลบหนี หม่อมเจ้าน้อยไปหาผู้ชาย ผู้ชายก็กลับจะฟ้องว่า
หม่อมเจ้าน้อยกดขี่ตัวทาส

หวน. จดหมายเหตุรัชกาลที่ 3 จ.ศ. 1208 เลขที่ 124
ตราพระยามหาอำมาตย์ถึงเมืองอ่างทอง

กรณีศึกษาเรื่อง “สังคมก้มหน้า ภัยเงียบทำร้ายความสัมพันธ์คนไทย”

ปฏิเสธไม่ได้ว่าเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทเกือบจะในทุกองค์ประกอบของชีวิตคนเมืองในปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อเรามีเครื่องมือที่สะดวกสบายอย่าง ‘สมาร์ทโฟน’ ที่สามารถตอบโจทย์ชีวิตยุคดิจิทัลได้เกือบทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง อาหารการกิน การออกกำลังกาย และสารพัดสิ่งบันเทิง จนกล่าวได้ว่า สำหรับหลายๆ คน สมาร์ทโฟนได้กลายเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิตที่ขาดไม่ได้ไปแล้ว ทุกวันนี้ไม่ว่ามองไปทางไหน เด็ก ผู้ใหญ่ หรือแม้แต่คนชรา ต่างก็มีสมาร์ทโฟนใช้กันทั้งนั้น

แม้ว่าสมาร์ทโฟนจะมีข้อดีมากมาย และช่วยให้ชีวิตเราสะดวกสบายมากขึ้น แต่ในทางกลับกันก็ทำให้หลายคนหมกมุ่นกับการเล่นมือถือนานเกินไปจนละเลยความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง หลายครั้งเมื่อไปรับประทานอาหารร่วมกันในครอบครัวหรือกับเพื่อนในกลุ่ม ต่างคนต่างไม่พูดคุยกันและเอาแต่ก้มหน้าก้มตากดมือถือ ส่งผลให้เกิด “สังคมก้มหน้า” ที่ไม่มีใครสนใจใคร

ล่าสุด ผลสำรวจดัชนีความสัมพันธ์พुरुเด็นเซียลประจำปี 2559 ที่จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจในสถานะความสัมพันธ์ส่วนบุคคลทั้งในประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ทั่วทวีปเอเชีย ชี้ให้เห็นผลสำรวจที่น่าตกใจว่าคนไทยมีปากเสียงกับคู่รักของตนเองบ่อยที่สุดในเอเชีย และสาเหตุหลักของการทะเลาะกันของคู่รัก ได้แก่ เรื่องเงิน (45%) เหล้าและบุหรี (35%) โดยประเด็นที่น่าตกใจคือการใช้เวลากับคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนมากเกินไป (32%) กลายมาเป็นอีกหนึ่งสาเหตุหลักของการทะเลาะกัน

นอกจากนี้ คนไทยกว่าครึ่ง (51%) ระบุว่าคู่รักของตนชอบใช้เวลากับสมาร์ทโฟนมากกว่าใช้เวลากับตนและพ่อแม่เกือบครึ่ง (42%) คิดว่าลูกของตนใช้เวลากับคอมพิวเตอร์มากเกินไป แต่เหมือนหลายคนรู้ว่าทุกวันนี้เราเล่นมือถือนานเกินไป โดยผลสำรวจระบุว่าคนไทยส่วนใหญ่พร้อมจะลดการใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้ดีขึ้น ซึ่งคนไทยเกือบทั้งหมด (93%) ระบุว่าจะพิจารณาการงดใช้เทคโนโลยี 1 วัน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นๆ ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แม้ว่าสมาร์ทโฟนจะเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังจนเหมือนเราอยู่โลกทั้งใบมาอยู่ในมือ แต่อย่างไรก็ไม่สามารถสร้างความอ่อนใจเหมือนคนตรงหน้า พुरुเด็นเซียลอยากให้ทุกคนใช้มือถืออย่างมีสติและรู้เท่าทันเทคโนโลยี เพื่อสร้างสมดุลในความสัมพันธ์ ทั้งในโลกเสมือนจริงและโลกความเป็นจริง

ที่มา: สังคมก้มหน้า ภัยเงียบทำร้ายความสัมพันธ์คนไทย. (๒๕๖๐). เข้าถึงเมื่อ 26 สิงหาคม 2561.

เข้าถึงได้จาก<https://www.thairath.co.th/content/858105>

ภาพและข้อความหลักฐานขั้นต้นทางประวัติศาสตร์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพวิถีชีวิตของไพร่ในสมัย
รัตนโกสินทร์และปัจจัยที่นำไปสู่การยกเลิกระบบไพร่ในสมัยรัชกาลที่ 5
สำหรับตัดแก่นักเรียน

หลักฐานขั้นที่ ๑

ภาพมุลนายและไพร่ทาสสมัยรัตนโกสินทร์
ที่มา: <https://board.postjung.com/๗๕๗๐๕๙.html>

หลักฐานขั้นที่ ๒

“การเก็บเงินนี้เป็นหน้าที่ของสมุหบัญชี เก็บเงินส่งเจ้าหมู่หรือเจ้าของไพร่และเจ้าหมู่จะส่งต่อกรม
ส่วย กระทรวงพระคลังมหาสมบัติอีกต่อหนึ่ง ... จุดรั่วไหลจึงอยู่ที่เจ้าหมุนายมุลเก็บเงินส่วยแล้วไม่ส่งหลวง
นำมาใช้เป็นประโยชน์ส่วนตนเสียหมด การตรวจสอบทางการเงินยังไม่ได้วางรูปเป็นระบบที่ดีไม่เป็นมาตรฐาน
แน่นอน บางท้องที่การเก็บเงินไม่มีอัตราที่แน่นอนเป็นการเก็บตามใจผู้เก็บ”

กจช., เอกสารรัชกาลที่ ๕ม.๕๑/๒ รายงานจัดราชการต่าง ๆ
ในมณฑลพิษณุโลก สำเนาที่ ๒๗๘๗๓, กรมหลวงดำรงราชานุภาพ
กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว,
๑๓ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๑๕.

หลักฐานขั้นที่ ๓

“เมื่อเงินตราเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากกว่าเดิม ไพร่พบว่าเวลาถึงปีละ ๓ เดือนเพื่อมา
ทำงานรับใช้รัฐนั้นเป็นการเสียประโยชน์ เวลาดังกล่าวหากนำมาใช้ในการผลิตหรือรับจ้างหารายได้อย่างอื่นจะ
ได้ประโยชน์ตอบแทนมากกว่าด้วยเหตุนี้ไพร่ยินยอมที่จะเสียเงินแทนการเอาตัวมาทำงานให้รัฐ”

หอสมุดวชิรญาณ, เอกสารรัชกาลที่ ๕
หมูกฎหมายเรื่องเลิกไพร่หลวง เลขที่ ๓๕-๓๘, ม.ป.ป.

กรณีศึกษาเรื่อง “สแน็คบานาน่า”

กลุ่มสตรีพัฒนากล้วยน้ำว้าไทย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีสมาชิกกว่า 100 คน นำกล้วยน้ำว้ามาแปรรูปในรูปแบบของสแน็คหรือขนมรับประทานเล่นหลากหลายรสชาติ ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือ มผช. ทำให้ขายดีทั้งในและต่างประเทศ

คุณจินตนา สระสำอาง ประธานกลุ่ม จบการศึกษาด้านคหกรรมศาสตร์ จากวิทยาลัย อาชีวศึกษาเอี่ยมละออ อดีตเคยเป็นลูกจ้างรับผิดชอบด้านการวิจัยในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารกระทั่ง พ.ศ. 2540 ประสบวิกฤตเศรษฐกิจจึงตัดสินใจกลับบ้านเกิด

ตำบลทุ่งสมอ เป็นที่ราบลุ่ม ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยปลูกกล้วย น้ำว้าเป็นหลัก ช่วงนั้นกล้วยน้ำว้ากำลังล้นตลาด ราคาตก เกษตรกรเดือดร้อนหนัก จึงนำความรู้ และ ประสบการณ์จากแวดวงอาหาร เพิ่มมูลค่าให้ผลไม้ที่มีอยู่มากในท้องถิ่น เป็นกล้วยปรุงรสใน รูปลักษณะขนมขบเคี้ยวใช้เงินทุนเริ่มต้น 50,000 บาท

“ช่วงนั้นขนมมันฝรั่งยี่ห้อหนึ่งได้รับความนิยมมาก ซึ่งเป็นอาหารที่ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ประกอบกับในท้องถิ่นมีกล้วยอยู่มาก สินค้าล้นตลาด ทำให้เกิดความคิดว่า หากนำกล้วยมาแปรรูป เป็นสแน็ค จะทำให้เด็ก ๆ มีขนมกินเล่นที่อร่อยและมีประโยชน์ นอกจากนั้น ยังได้ช่วยเหลือ เกษตรกรในท้องถิ่นด้วย”

คุณจินตนาจึงรวมกลุ่มกับชาวบ้านตำบลทุ่งสมอและพื้นที่ใกล้เคียงรวมประมาณ 100 คน กระจายงาน 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายทอด ฝ่ายปรุงรสและบรรจุ และฝ่ายขาย มาทำสแน็ค บานาน่า

วิธีการทำนำเอากล้วยน้ำว้าดิบมาหั่นเป็นชิ้นบาง ๆ จากนั้นนำไปทอดและปรุงรสชาติต่าง ๆ เช่น รสพิชซ่า รสบาร์บีคิว รสช็อกโกแลต โดยไม่ใช้ผงชูรสและวัตถุกันเสีย เช่น ก่อนบรรจุของขาย ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาจึงคล้ายกับมันฝรั่งทอด แต่ได้คุณค่าประโยชน์มากกว่าหลายเท่า

สแน็คบานาน่าที่ผลิตได้ ถูกนำส่งร้านค้าต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่ใกล้เคียง และ ต่างประเทศ สร้างรายได้ให้กับกลุ่มสตรีพัฒนากล้วยน้ำว้าไทยและชาวสวนกล้วยเป็นจำนวนมาก และพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น

ที่มา: ดวงกมล โลหศรีสกุล. (2553). สแน็คบานาน่า. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2560. เข้าถึงได้จาก <https://soclaimon.wordpress.com/2010/09/17/บานาน่า-สแน็คเพื่อสุขภาพ/>

ข้อความกรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1 หมู่บ้านดอกจิก

หมู่บ้านดอกจิก ตั้งอยู่บนภูเขาแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่มีสภาพอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเลี้ยงไหมและปลูกฝ้ายเพื่อส่งขาย ส่วนผู้หญิงในหมู่บ้าน บางคนก็นำวัตถุดิบที่เหลือจากการขายมาทอเป็นผ้าเพื่อจำหน่าย ที่ตลาดในหมู่บ้าน

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันราคาฝ้ายและไหมตกลงอย่างมาก และคนรุ่นใหม่มีความนิยมเสื้อผ้าไทยลดลง เพราะคิดว่ามีลวดลายที่ดูไม่ทันสมัย จึงทำให้รายได้จากการขายไหม ฝ้าย และผ้าไทยลดต่ำลง ชาวบ้านดอกจิก จึงนัดประชุมกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

กรณีศึกษาที่ 2 หมู่บ้านข้าวหลามตัด

หมู่บ้านข้าวหลามตัด เป็นหมู่บ้านในจังหวัดหนึ่งของภาคกลาง ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนทางทิศใต้ของหมู่บ้านมีป่าไผ่ขนาดใหญ่หลายสิบไร่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร โดยปลูกข้าวเป็นอาหารหลักต่อมาได้เกิดเหตุการณ์ข้าวล้มตลาด ทำให้ราคาข้าวตกต่ำ ชาวนาขายข้าวได้ราคาไม่ดี จนหลายครอบครัวเกิดหนี้สินเป็นจำนวนมาก ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านข้าวหลามตัดจึงประชุมร่วมกับชาวบ้านเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

กรณีศึกษาที่ 3 หมู่บ้านโพธิ์ดำ

หมู่บ้านโพธิ์ดำเป็นหมู่บ้านติดทะเลอ่าวไทย คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงมานานหลายชั่วอายุคน โดยเฉพาะการจับปลาทุส่งขายเป็นรายได้หลักของหมู่บ้านแห่งนี้

ทว่า จากการที่มีการนำเข้าปลาทุจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ราคาปลาทุลดต่ำลงและขายไม่ออก จนชาวบ้านโพธิ์ดำที่ส่วนใหญ่จับปลาทุขายได้รับความเดือดร้อน หากปล่อยไปนานวันเข้าคงไม่ดีแน่ ชาวบ้านโพธิ์ดำจึงร่วมมือกันเพื่อจัดการกับปลาทุที่ขายไม่ออก และทำให้ชาวบ้านมีรายได้ที่ดีอีกครั้ง

กรณีศึกษาที่ 4 หมู่บ้านโพธิ์แดง

หมู่บ้านโพธิ์แดงเป็นหมู่บ้านหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรีอาชีพหลักของคนในหมู่บ้านแห่งนี้ คือ ปลูกกล้วย อ้อย ข้าวโพด และมันสำปะหลังส่งขายให้กับพ่อค้าคนกลางและโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด ส่วนอาชีพเสริมของคนในหมู่บ้าน คือ การหาเห็ดโคน ซึ่งเป็นเห็ดป่าหายากและมีราคาแพงชนิดหนึ่งจะขึ้นในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคมของทุกปี

เนื่องจากช่วงนี้ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรในหมู่บ้านโพธิ์แดงหลายครอบครัวขาดทุนจากการทำการเกษตรชาวบ้านจึงรวมตัวปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ไขปัญหา